

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет ветеринарної медицини та

біотехнологій імені С. З. Гжицького

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК

імені І.В. Поповича

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

економіки та менеджменту

 Гримак О. Я.

“ 26 ” 08 20 21 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 15 «НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) зі скороченим терміном навчання</u> (назва освітнього рівня)
Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (назва галузі знань)
Спеціальність	<u>051 – «Економіка»</u> (назва спеціальності)
Освітня програма	<u>«Економіка підприємства»</u> (назва)
Вид дисципліни	<u>обов'язкова</u> (обов'язкова / за вибором)

Львів – 2021 р

Робоча програма навчальної дисципліни «Національна економіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі скороченим терміном навчання за освітньо- професійною програмою «Економіка підприємства» спеціальності 051 – «Економіка».

Укладач -

доцент кафедри економіки підприємства,
інновацій та дорадництва в АПК імені
І.В.Поповича

Грабовський Р.С.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича «13» 04 2024 року (протокол № 8).

Завідувач кафедри економіки
підприємства, інновацій та
дорадництва в АПК
імені І.В. Поповича

Музика П.М.

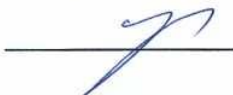
Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності 051 – «Економіка»
Протокол № 3 від «28» 04 2024р.
Голова НМКС

Музика П.М.

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету економіки та менеджменту
Протокол № 6 від «5» травня 2024р.

Голова НМРФ

Поперечний С.І.

Схвалено вченою радою факультету економіки та менеджменту
«26» серпня 2024р. (протокол № 1)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів/годин	4/120	4/120
Усього годин аудиторної роботи	48	14
в т.ч.:		
лекційні заняття, год.	16	6
практичні заняття (семінарські) заняття, год.	32	8
лабораторні заняття, год.		
Усього годин самостійної роботи	72	106
Форма контролю	Залік	Залік

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:
для денної форми здобуття освіти – 40;
для заочної форми здобуття освіти – 12.

2. Предмет, мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни – сукупність продуктивних, політичних, морально-етичних традицій і цінностей ведення господарської діяльності, що встановилися у певній державі і впливають на особливості економічного розвитку

Мета дисципліни – формування системи теоретичних знань та прикладних вмінь і навичок щодо використання методичного апарату для аналізу стану та перспектив розвитку національної економіки.

2.2. Завдання навчальної дисципліни (ЗК, ФК)

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у студентів необхідних компетентностей та результатів навчання.

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК4);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК5);
- Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК10);
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК13);

Фахові компетентності:

здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях (СК1);

здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі

теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати (СК4);

розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави (СК5);

здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів (СК10);

здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію (СК11);

здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення (СК12).

Програмні результати навчання:

розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем, Р4;

використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності, Р6;

усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави, Р9;

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, Р 12;

вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки Р16;

оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами, Р20;

показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення, Р23.

3. Структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма здобуття освіти				Заочна форма здобуття освіти			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	лаб- практ.	с.р.		л	лаб- практ.	с.р.
Тема 1. Національна економіка: загальне та особливе	9	2	4	3	9	1	1	7
Тема 2. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки. Теорія суспільного добробуту та соціально-орієнтованої ринкової економіки	8	2	4	2	8	1	1	6
Тема 4. Характеристика економічного потенціалу	9	2	4	3	9	1	1	7
Тема 4 Інституціональні чинники розвитку національної економіки. Функціонування інфраструктури національного ринку	8	2	4	2	8	1	1	6
Тема 5. Державність та державне управління економікою. Демократія, економічна свобода та економічний порядок	9	2	4	3	9	-	1	8
Тема 6. Структурна перебудова національної економіки	9	2	4	3	9	1	1	7
Тема 7. Програмування та прогнозування національної економіки. Політика економічного зростання в національній економіці	9	2	4	3	9	-	1	8
Тема 8. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство	9	2	4	3	9	1	1	7
Інші види самостійної роботи	50	-	-	50	50	-	-	50
Усього годин	120	16	32	72	120	6	8	106

3.2.Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1 Національна економіка: загальне та особливе Сутність національної економіки (як економічної категорії, як господарської системи і як науки). Методологія «НЕ», як навчальної дисципліни. Загальні та особливі ознаки національної економіки.	2	1
2	Тема 2 Економічні теорії та базисні інститути національної економіки. Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки Характеристика основних економічних теорій національної економіки Поняття базисних інститутів національної економіки Суспільний добробут: поняття та теоретичні підходи. Утилітарна теорія суспільного добробуту. Монетарна теорія суспільного добробуту.	2	1
3	Тема 3. Характеристика економічного потенціалу Поняття і структура сукупного економічного потенціалу країни. Характеристика складових елементів економічного потенціалу. Зовнішньоекономічний потенціал.	2	1
4	Тема 4. Інституціональні чинники розвитку національної економіки. Функціонування інфраструктури національного ринку Інституційні чинники. Законодавча база як чинник розвитку Сутність ринкової інфраструктури. Її елементи. Товарний ринок. Фондовий ринок.	2	1
5	Тема 5. Державність та державне управління економікою Демократія, економічна свобода та економічний порядок. Сутність державного регулювання економіки. Необхідність та функції державного регулювання економіки. Сутність та принципи демократії. Розвиток демократії в Україні.	2	-
6	Тема 6 Структурна перебудова національної економіки Структура економіки як об'єкт дослідження. Трансформація галузевої структури. Державне регулювання структурних зрушень в економіці.	2	1

7	Тема 7 Програмування та прогнозування національної економіки. Політика економічного зростання в національній економіці. Соціально-економічне прогнозування Планування соціально-економічного розвитку країни. Програмування національної економіки Економічне зростання: типи та фактори.	2	-
8	Тема 8 Інституціональні форми інтеграції у світове господарство МЕВ: принципи та інститути. Міжнародна економічна інтеграція. Її форми. Міжнародні організації та регулювання світової торгівлі. СОТ як інститут регулювання міжнародної торгівлі	2	1
Усього годин		16	6

3.3. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1 Національна економіка: загальне та особливе Загальні та особливі ознаки національної економіки.	4	1
2.	Тема 2. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки. Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки Характеристика основних економічних теорій національної економіки. Власність як базисний інститут національної економіки Влада як базисний інститут національної економіки	4	1
3.	Тема 3 Характеристика економічного потенціалу Природо-ресурсний потенціал баланс трудових ресурсів. Освітній потенціал. Інвестиційний потенціал. Галузева структура господарства як об'єкт економічного потенціалу.	4	1
4.	Тема 4 Інституціональні чинники розвитку національної економіки. Функціонування інфраструктури національного ринку Зміни економічної системи Класифікація інститутів О. Уільямсона Поняття інституціональних змін. Законодавча база як чинник розвитку. Ринкова інфраструктура Види бірж. Товарний ринок. Фінансовий ринок	4	1

5.	Тема 5. Державність та державне управління економікою. Демократія, економічна свобода та економічний порядок Об'єкти та суб'єкти державного регулювання. Система органів державної влади та їхні функції у сфері управління економікою України. Цілі державного регулювання економіки. Сутність та принципи демократії. Рівняння господарської збалансованості Етапи становлення економічної свободи.	4	1
6.	Тема 6. Структурна перебудова національної економіки. Структура економіки. Відтворювальна структура Вартісні пропорції Галузева структура Соціально-економічна структура Зовнішньоекономічна структура Територіальна(регіональна) структура Державне регулювання структурних зрушень	4	1
7.	Тема 7. Програмування та прогнозування національної економіки. Політика економічного зростання в національній економіці. Функції прогнозування: форми передбачення: гіпотеза, прогноз, план Класифікація прогнозів. Економічне зростання Фактори економічного зростання Фактори попиту і розподілу. Аналіз динаміки і особливостей економічного зростання в Україні.	4	1
8.	Тема 8. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство Принципи зовнішньоекономічної діяльності України Міжнародні організації Міжнародна економічна інтеграція Етапи інтеграції Глобально-універсальні організації Регіональні організації Галузеві організації	4	1
Усього годин		32	8

3.4.Самостійна робота

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1 Національна економіка: загальне та особливе Моделі ринкового господарювання. Матеріальна культура	1	2
5	Тема 2 Економічні теорії та базисні інститути національної економіки. Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки Відносини власності. Основні компоненти відносин власності. Ознаки та принципи влади. Добробут людини і суспільства. Класичний лібералізм. Утилітаризм Суспільний добробут	0,5	1

7	Тема 3. Характеристика економічного потенціалу Стан та характеристика потенціалу національної економіки України. Виробничий та науково-технічний потенціал. Сучасний стан основних галузей національної економіки України	1	2
9	Тема 4. Інституціональні чинники розвитку національної економіки. Функціонування інфраструктури національного ринку Економічна система. Зміни економічної системи. Поняття інституціональних змін. Функції бірж	1	2
11	Тема 5. Державність та державне управління економікою. Демократія, економічна свобода та економічний порядок Об'єкти державного впливу на економіку. Суб'єкти державного регулювання. Основні функції державного регулювання економіки. Характерні риси демократії. Розвиток демократії в Україні.	1	2
13	Тема 6. Структурна перебудова національної економіки. Методи структурного регулювання Основні напрями оптимізації територіальної структури Критерії визначення пріоритетності галузі	3	5
14	Тема 7. Програмування та прогнозування національної економіки. Політика економічного зростання в національній економіці Методи макроекономічного прогнозування Класифікація державного планування. Державне економічне програмування та цільові комплексні програми. Політика стабільного економічного зростання національної економіки Стратегічні пріоритети економічного розвитку.	2	2
16	Тема 8. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство Сучасні національні господарства в умовах посилення глобалізаційних та інтеграційних зв'язків СОТ як інститут регулювання міжнародної торгівлі	2	4
N	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	50	70
Усього годин		22	36

4. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання у формі рефератів, доповідей, мультимедійних та графічних розробок виконується за такими темами:

1. Економіка України в умовах незалежності: проблеми та перспективи
2. Економіка України на сучасному етапі: проблеми та перспективи її розвитку
3. Проблеми та перспективи розвитку економіки України в умовах євроінтеграції
4. Проблеми розвитку аграрного сектору в Україні на сучасному етапі

5. «Зелена» економіка. Основні засади розвитку моделі «зеленої» економіки
6. Стан та характеристика потенціалу національної економіки України.
7. Сучасний стан основних галузей національної економіки України (на прикладі конкретної галузі).
8. Національне багатство України та методи його оцінки.
9. Природно-ресурсний потенціал України та шляхи підвищення ефективності його використання.
10. Формування ринкових відносин та зрушення у соціальній структурі економіки України.
11. Причини та наслідки різниці у рівні доходів населення в Україні.
12. Секторна модель національної економіки: структурні зміни у XXI столітті.
13. Процеси концентрації виробництва й капіталу та їх вплив на розвиток національної економіки.
14. Модернізація економіки України: стратегія довгострокового розвитку.
15. Стратегія інноваційного розвитку України.

5. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні - розповідь, пояснення, лекція; наочні - демонстрація, ілюстрація; практичні - практична робота, вправи, ситуаційні завдання.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітикосинтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

6. Методи контролю

Основними є наступні методи контролю роботи студентів:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- виконання практичних завдань.

7. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Поточний контроль студентів за **денною формою** навчання проводиться у формі усного опитування та письмового експрес-контролю на практичних заняттях, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, комп'ютерного тестування.

Таблиця 7.1

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
1	2
5 ("відмінно")	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішує усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.
4 ("добре")	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
3 ("задовільно")	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2 ("незадовільно")	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Підсумкове семестрове оцінювання здійснюється за 100 – бальною шкалою, національною шкалою (зараховано, незараховано) та шкалою ECTS.

Таблиця 7.2

Шкали оцінювання успішності студентів

100 – бальна шкала	Національна шкала	Шкала ECTS
90 - 100	Зараховано	A
82 - 89		B
74 - 81		C
64 - 73		D
60 - 63		E
35 – 59	Незараховано з можливістю повторного складання заліку	FX
0 - 34	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Максимальна кількість балів за засвоєння дисципліни протягом семестру становить 100. Результати підсумкового семестрового оцінювання у формі заліку визначаються середнім балом поточного контролю. Для переведення середнього балу поточного контролю у підсумкову семестрову оцінку за 100 – бальною шкалою використовується формула:

$$PCO = \frac{СБПК \times 100}{5},$$

де PCO – оцінка підсумкового семестрового контролю за 100 – бальною шкалою;

СБПК – середній бал поточного оцінювання за чотирибальною шкалою.

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість студентів у графі «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано».

Присутність студента при виставленні підсумкової оцінки не обов'язкова, якщо ним виконані усі передбачені види робіт.

Розподіл максимальних 100 балів для підсумкового семестрового оцінювання студентів, що навчаються за **заочною** формою здійснюється наступним чином:

за результатами поточного оцінювання – 30 балів;

за результатами виконання тематичної самостійної роботи у міжсесійний період – 70 балів.

Для переведення середнього балу поточного контролю за чотирибальною шкалою у оцінку за 30 – бальною шкалою використовується формула:

$$PO = \frac{СБПК \times 30}{5},$$

де PO - результати поточного оцінювання за 30 – бальною шкалою;

СБПК - середній бал поточного оцінювання за чотирибальною шкалою.

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Грабовський Р. С. Національна економіка: методичні рекомендації до семінарських занять. Львів, 2020. 28 с.
2. Грабовський Р. С. Національна економіка: методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни. Львів, 2020. 32 с.
3. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни;
4. Конспект лекцій на паперовому та електронному носіях;
5. Друкований роздатковий матеріал.

9. Рекомендована література

Базова

1. Заблоцький Б. Національна економіка: підручник Львів: Новий світ. 2009. 582 с.
2. Завгородня О. О. Національна економіка: конспект лекцій. Дніпро, 2019. 144 с.
3. Зарецька Л. М., Кулініч О.А. Національна економіка: опорний конспект лекцій . Харків: ХДУХТ, 2021. 132 с.
4. Національна економіка: навч. посібн. за ред. В.Н.Тарасевича. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 280 с.
5. Радіонова І. Ф., Усик В. І. Макроекономічний аналіз національної економіки: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2015. 302 с.
6. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2016. 432 с.
7. Чернявська О. В. Національна економіка: навч. посіб. Київ: Алерта, 2018. 502 с.
8. Шульга О. А. Національна економіка: курс лекцій. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. 82 с

Допоміжна

1. Галушка З.І., Лусте О.О. Господарський менталітет та національні особливості процесів соціалізації економіки: монографія. Чернівці, 2017. 264 с.
2. Довженко В. А., Лазаренко В. В. Управління інтелектуальним потенціалом національної економіки. *Економіка та держава*. 2021. № 2. С. 78–83. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.2.78
3. Максименко Я. А. Розвиток національної економіки під впливом загальносвітових тенденцій. *Бізнес Інформ*. 2019. №3. С. 26–31. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-3-26-31>
4. Панкратова О. М. Підвищення ролі конкурентоспроможності національної економіки як фактор економічного зростання в умовах глобалізації. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 52. С. 37 – 41. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct52-6>
5. Пелих О. Б. Пріоритетні засади структурного регулювання

національної економіки України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2021. № 1 (76). С. 33 – 45. URL:

<http://vsed.oneu.edu.ua/collections/2021/76/pdf/33-45.pdf>

6. Сагун О. С. Структурна політика та модернізація структурних перетворень в економіці. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019, № 6, Том 1. С. 272 – 276. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/52.pdf>

7. Смоляр Л. Г., Іляш О. І., Трофименко О. О., Джадан І. М. Екологічний складник забезпечення інноваційного розвитку національної економіки в умовах Індустрії. *Регіональна економіка*. 2021. №1(99). С. 61-71. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-1-7>.

10. Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> .

2. Інтернет-портал для управлінців. Офіційний сайт. URL: <http://www.management.com.ua/about.php#1>

3. Офіційний веб-сайт Міністерства аграрної політики і продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/ua> .

4. Офіційний веб-сайт Української асоціації маркетингу. URL: <http://uam.in.ua/> .

5. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/> .

6. Офіційний веб-сайт Головного управління статистики у Львівській області. URL: <https://www.lv.ukrstat.gov.ua/> .